

Pie Lēdurgas sāk būvēt biometāna ražotni

SIA *Next Biogas* pie Lēdurgas – vietā, kur līdz šim bija SIA *Ekorima* biogāzes stacija, – sākusi attīstīt pretrunīgi vērtēto biometāna ražotni. Uzņēmuma projektu attīstītājs Uvis Egliens *Ausekli* informēja, ka šobrīd sākti zemes ierīkošanas darbi, ko plānots pabeigt līdz ziemei, kad laikapstākļu dēļ būvniecība būs jāpārtrauc. Līdz gada beigām paredzēts pabeigt arī fermeru (tvertņu) būvniecību. Pārējie būvniecības posmi tiks īstenoti nākamgad.

Jau ziņojām, ka 5. jūnijā plašāks cilvēku loks no plašsaziņas līdzekļiem uzzināja par Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas (ERAB) daļēji finansētās ražotnes celtniecību Lēdurgas pagasta *Veckļaviņās*. Vietējie iedzīvotāji par eiropeskajiem plāniem nav sajūsmā, jo viņu viedoklis pirms tam netika noskaidrots. Vismaz 600 iedzīvotāji aktīvi protestējuši, rakstot vēstules un iebildumus, par ko *Auseklis* ir informējis iepriekš. Oficiālās institūcijas iebildumus ir uzklauzījušas, tomēr nekādi ierobežojumi celtniecībai netiek uzlikti.

Ražotne varētu sākt strādāt 2027. gada beigās vai 2028. gada sākumā. Tiek nojauktas esošās skābarības bedres, ko iepriekš izmantoja fermas vajadzībām. Pamatā iekārtojums tiek modernizēts un papildināts. Savukārt daļu pašreizējās infrastruktūras, piemēram, piebraucamo ceļu un sūkņēšanas infrastruktūru, uzņēmums plāno izmantot arī jaunajā ražotnē. Arī valsts un pašvaldības ceļiem varētu tikt sava artava. – *Esam pauduši gatavību iesaistīties to ceļu uzturēšanā un uzlabošanā, kurus tieši izmantos mūsu transports*, – akcentēja U. Egliens.

Vietējo iedzīvotāju bažas ir raisījuši iespējamā ražotnes smaka. Uz to projektu vadītājs paskaidroja, ka izejvielas tiks piegādātas specializētās autocisternās un novadītas slēgtā pieņemšanas sistēmā, bet biometānu ražos slēgtās tvertnēs. – *Ar to mūsdienīga ražotne atšķiras no atklātas kompostēšanas vai kūtsmēslu glabāša-*

Celtniecība ir sākusies. 9. septembra pēcpusdienas foto redzamas pagaidu mājiņas un zemes darbi. Priekšplānā – iepriekšējās biogāzes stacijas atvērta lagūna

nas laukā, tāpēc arī nav pamata bažām, ka ražotne varētu izplatīt nepatīkamas smakas. Viņš uzsvēra, ka biometāna ražošanas procesā radītais digestāts ir vērtīgs organiskais mēslošanas līdzeklis, ko izmanto lauksaimniecībā, un tas neizdala daudz smaku. – *Mēs šo jautājumu uztveram ļoti atbildīgi, tāpēc papildus izvērtēsim tehnoloģijas, kas smaku emisijas varētu samazināt vēl vairāk par obligāto prasību līmeni. Plānojam arī ieviest vienkāršu kārtību, kā iedzīvotāji varēs ziņot, ja smaku tomēr sajūtīs. Ja pēc ražotnes darbības uzsākšanas radīsies pamatotas sūdzības, veiksīm mērījumus un ieviešim vajadzīgos risinājumus*, – solīja U. Egliens.

Viņš informēja, ka Valsts vides dienests pēc projekta izvērtēšanas izdevis tieši šim projektam domātus tehniskos noteikumus Nr. AP24TN0235, kuros iekļautas obligātas prasības, tostarp smaku, trokšņa kontroles un vides aizsardzības jomā, kas ir saistošas visā ražotnes darbības laikā.

Par to, vai tiek izmantotas kaut kādas tehnoloģiskās inovācijas un jauni celtniecības paņēmieni, uzņēmuma pārstāvis sacīja: – *Projektā izmantojam mūsdienīgus risinājumus, tehnoloģijas un būvniecības principus, kas ļauj projektu īstenot kvalitatīvi, resursu ziņā efektīvi un ar iespējami saudzīgu attieksmi pret vidi, radot kvalitatīvu un ilgmūžīgu infrastruktūru.*

Viņš uzsvēra, ka projekta sagatavošana ilga aptuveni trīs gadus. Šajā laikā piesaistīti augsti kvalificēti eksperti, lai nodrošinātu projekta atbilstību normatīvo aktu prasībām un starptautiski atzītai labajai praksei. – *Esam veikuši emisiju un trokšņa modelēšanu, ģeotehnisko izpēti, ATEX sprādzienbīstamības analīzi, izstrādājuši oglekļa emisiju uzskaites sistēmu. Tāpat veikta neatkarīga vides un sociālās uzticamības pārbaude, ko prasa ERAB līdzfinansējuma standarti*, – uzskaitīja U. Egliens.

Edmunda IMŠAS
teksts un foto

Vairāk nekā 100 novadnieku pārbauda savu veselību

– *Paberzējam pirkstiņus, paberzējam pirkstiņus!* – tā pirms asins analīžu nodošanas sestdien, 5. septembrī, Limbažu slimnīcas 2. stāvā sanākušos uzmundrināja Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) studenti. Lai bez maksas pārbaudītu nieru veselību un aprunātos ar nefrologu, slimnīcā ieradās vairāk nekā 100 cilvēku. Jau pirms akcijas sākuma pie asins analīžu nodošanas vietas veidojās rinda. Daļa bija atnākuši profilaktiski, citiem nieru veselība jau iepriekš sagādājusi rūpes.

Nieru veselības skrīninga un izglītojošā akcija Limbažos ir daļa no RSU profesores nefrologes Ievas Ziediņas iniciētā projekta, kura laikā speciālisti dodas uz dažādiem Latvijas reģioniem. Viens no galvenajiem akcijas mērķiem ir pievērst uzmanību hroniskai nieru slimībai un panākt, lai tās monitorings nākotnē būtu valsts sponsorēts.

Profesore norāda uz būtisku problēmu – hroniska nieru slimība ilgstoši var noritēt bez izteiktiem simptomiem. Cilvēks jūtas vesels, taču izmaiņas nieru darbībā jau var būt sākušās. Tāpēc norises laikā cilvēkiem bija iespēja ne tikai nodot analīzes, bet arī saņemt nefrologa konsultāciju. Iegūtie dati tiks apkopoti, lai tos vēlāk izmantotu sarunā ar Veselības ministriju par nepieciešamību Latvijā ieviest no budžeta apmaksātu hronisku nieru slimību skrīningu. Akcijas organizēšanā iesaistītā sabiedrības veselības speciāliste Laura Zvirbule atgādināja: – *Šī slimība klusē, un tāpēc ir tik būtiski nieru rādītājus pārbaudīt. Viņa precizēja, ka akcijas norises vietas izvēlētas, ņemot vērā arī speciālistu un labora-*

toriju pieejamību. Ideja bijusi doties pie cilvēkiem uz vietām, kur nefrologs ikdienā nav tik viegli sasniedzams. – *Stradiņos pie viņas pierakstīties nevar, bet šeit viņa atbrauc pati*, – par profesores Ie. Ziediņas iesaisti pacilāti sacīja viena no akcijas dalībniecēm.

Akcijā kopā ar ārstiem darbojās RSU Nefroloģijas pulciņa studenti, kuri vēlas par nieru slimībām uzzināt vairāk nekā studiju programā paredzēts. Viņu vidū bija Herta Radziņa un Līna Zvirbule. – *Mani šī tēma ieinteresēja, mācoties fizioloģiju*, – stāstīja Herta. Dalība izbraukuma akcijās viņiem ir iespēja zināšanas papildināt praksē un redzēt, kā notiek darbs ar pacientiem.

Limbažu akcijas organizētāji bija rēķinājušies ar aptuveni 100 cilvēkiem, taču atsaucība izrādījās lielāka. Todien otra akcija notika Smiltēnē. Iepriekš līdzīgas pārbaudes notikušas Kurzemē un Sēlijā. Izbraukuma projekta komanda šoruden dosies arī uz Latgali. Kopumā paredzēts pārbaudīt aptuveni 400 cilvēku.

Tie, kuri sestdien izmantoja iespēju pārbaudīt nieru veselību, par pārbaudēm izteicās atzinīgi. Viņi novērtēja gan iespēju izmeklējumus veikt bez maksas, gan to, ka vienuviet varēja nodot analīzes un aprunāties ar speciālistu.

Ilze Ābele-Maurīte uz nieru veselības pārbaudi atnāca, jo jau kopš 18 gadu vecu-

Nefroloģe Ieva Ziediņa (no labās) konsultē limbažnieci Ievu Leimani

ma viņai bijušas ar nierēm saistītas problēmas. Pērn tās pēkšņi izzudušas, un veselība būtiski uzlabojusies, tomēr Ilze nolēmusi pārbaudīties. – *Uzlabojumi uzradās ne no kā, pēkšņi viss pārgāja*, – viņa sacīja. Vēl kāda akcijas apmeklētāja priecājās: – *Viss ir pilnīgi bez maksas, turklāt vienā dienā visu izdari.* Cits atzina, ka par šādu iespēju, ja tā būtu jāizmanto maksas kārtībā, ņātos šķirties no paprāvas summas – līdzīgs izmeklējums un speciālista konsultācija varētu maksāt 50, 60 vai pat 70 eiro. Tāpēc sestdien Limbažu slimnīcā visbiežāk skanēja vienkārši vērtējumi: lieliska akcija, un tādas vajadzētu rīkot arī turpmāk.

Edmunda IMŠAS
teksts un foto

Latvijā

◆ **Latvijas Sabiedriskā medija portāls LSM.lv un sabiedriskās politikas centrs Providus pirms 15. Saeimas vēlēšanām piedāvā *Partiju šķirotavu*.** Šis interaktīvais rīks ļauj izvērtēt partiju nostāju dažādos jautājumos un salīdzināt to ar savu viedokli. Šogad *Partiju šķirotava* piedāvā personalizēt salīdzinājumu – lietotāji var izvēlēties vismaz divas sev svarīgākās tēmas un noskaidrot, cik lielā mērā viņu uzskati sakrīt ar partiju pozīcijām tieši šajos jautājumos. Izvēloties visas septiņas piedāvātās tēmas, iespējams iegūt daudzpusīgu pārskatu par viedokļu sakrītībām un atšķirībām.

◆ **VAS *Latvijas Pasts* sadarbībā ar Ārlietu ministriju izdevusi pastmarku un īpaša dizaina aploksni, kas veltītas Amerikas Savienoto Valstu (ASV) neatkarības 250. gadadienai un ciešajai abu valstu sadarbībai.** Filatēlijas izdevumu atklāšanas dienā apritēs arī 25 gadi kopš 2001. gada 11. septembra teroraktiem. Mākslinieka Ģirta Grīvas veidotās pastmarkas tirāža ir 7000 eksemplāru, savukārt aploksne izdota 500 eksemplāros.

◆ **Rīgā viesojās Eiropas Komisijas pārstāvji, lai kopā ar Latvijas institūcijām, pašvaldībām un nozaru pārstāvjiem pārrunātu Sociālā klimata fonda plāna ieviešanu Latvijā.** Plāna īstenošanai līdz 2032. gadam paredzēti 617 miljoni eiro, lai praktiski palīdzētu tām mājsaimniecībām, kurām tautsaimniecības transformācijas rezultātā, enerģijas un transporta izmaksas rada vislielāko slogu.

◆ **Pasaules talkas (*World Cleanup Day*) notikumi, kas visā pasaulē 20. septembrī norisināsies jau devīto reizi, tiks atspoguļoti, izmantojot no Rīgas, Latvijas pārraidītu starptautisku tiešraidi.** Latvija sadarbosies ar Igauniju, kurā darbosies globālais zvanu centrs Tallinā, bet Ukrainā, Kijivā atradīsies globālais mediju centrs. Globālā tiešraide notiks no plkst. 11 līdz 14 un no 16 līdz 19 (pēc Latvijas laika).

◆ **Darbu sācis Latvijā radīts digitāls risinājums uzņēmējiem un grāmatvežiem *Doctile*.** Tas ļauj automatizēt dokumentu apstrādi un būtiski samazināt manuālu datu ievadi. *Excel* vai *Word* formātā sagatavotu rēķinu iespējams augšupielādēt sistēmā un dažu sekunžu laikā pārvērst standartam atbilstošā e-rēķinā, ko uzreiz var nosūtīt attiecīgajai iestādei.

◆ **Pārtikas un veterinārais dienests aicina iedzīvotājus ziņot par atrastiem beigtiem savvaļas putniem, jo īpaši vārnām, žagatām, sīļiem.** Tas nepieciešams, turpinot projektu, kurā tiek pētīta Rietumnilas drudža izplatība savvaļas putnu populācijā Latvijā. Šogad Latvijā līdz septembrim laboratoriski izmeklēti 36 atrasti miruši savvaļas putni, minētais vīruss tiem nav konstatēts.

Pasaulē

◆ **Latvijas Arhitektu, Inženieru un Dizaineru Asociācija (LAIDA) pirmo reizi pārstāv Latviju Tallinas Arhitektūras biennālē (*TAB'26*) ar mākslas objektu, kas burtiski parāda, kas paliek pāri no arhitekta, ja viņam pieprasa strādāt bez maksas.** Pirmo reizi akreditāciju saņēmis arī tematiskais blogs un podkāsts *Arhitektūras radio*, kas oficiāli būs pārstāvēts Tallinā notiekošajā pasākumā.

◆ **ASV prezidents Donalds Tramps svētdien Īrijā golfa turnīra noslēgumā paziņoja, ka plāno atcelt 10% muitas tarifu Īrijas viskijam.** Īrijas viskijam pašlaik tiek piemērots standarta tarifs, kas noteikts lielākajai daļai importēto preču no Eiropas Savienības un kas jūlijā tika samazināts no 15% uz 10%. D. Tramps aprīlī paziņoja, ka atceļ tarifus Lielbritānijas viskijam, arī skotu un Ziemeļīrijas viskijam, līdz ar to Īrijas viskijs nonāca nelabvēlīgākā situācijā.